

SUBVENȚIONAREA ȘI PROGRESUL ÎN AGRICULTURĂ

*Efim ZUBCO, lector superior universitar,
Universitatea Agrară de Stat din Moldova*

Agricultura a fost și va rămâne una din ramurile de bază ale economiei naționale. Necesitatea dezvoltării unei agriculturi moderne și capabile să asigure securitatea alimentară a țării impune o atenție deosebită a statului în această ramură. Această atenție se manifestă prin elaborarea și implementarea strategiilor de subvenționare a agriculturii.

În contextul integrării europene, Republica Moldova urmărește racordarea politicilor sale agricole cu cele europene. Actualmente, politicile de subvenționare în Republica Moldova diferă considerabil cu cele din Uniunea Europeană. Acest lucru este cauzat de mai mulți factori printre care cei mai importanți fiind lipsa mijloacelor financiare necesare.

Reforma funciară din 1991 a constituit un moment însemnat în dezvoltarea agriculturii țării. Proprietatea privată asupra terenurilor agricole a dat naștere formelor noi organizatorico-juridice. Fenomenele noi social-economice și-au pus amprenta sa pe întreg procesul de producere în agricultură. De rând cu aspectele social-economice cu impact pozitiv ne-am confruntat și cu aspecte negative. Ca exemplu – parcelarea excesivă a terenurilor. Conținutul relațiilor funciare agricole, în acest caz, este influențat în mod direct atât de elaborarea cadrului legislativ corespunzător cât și de politica de subvenționare a agriculturii promovată de stat.

Procesul de reglementare (influență) a relațiilor funciare necesită în primul rând cunoașterea lor detaliată: cunoașterea obiectului, a subiectului, a necesităților sociale, economice, ecologice. Numai în așa mod este posibil de a elabora căi, moduri, metode de influență – metodologia reglementării relațiilor funciare.

Scopul oricărei reforme funciare, reglementări a relațiilor funciare nu poate să aibă un impact negativ asupra condițiilor sociale, economice, ecologice, asupra condițiilor de viață a populației.

***Cuvinte cheie:** agricultură, subvenționare, bugetul de stat, relații funciare, proprietate, spațiul rural.*

Necesitatea subvenționării agriculturii

Subvenționarea reprezintă un mecanism de influență a statului în procesul de administrare a economiei prin aplicarea mijloacelor financiare.

Subvenție – ajutor bănesc nerambursabil și neimpozabil acordat din fondul de subvenționare a producătorilor agricoli pentru susținerea investițiilor efectuate de producătorii agricoli care corespund criteriilor de eligibilitate.

O subvenție agricolă este o subvenție guvernamentală acordată fermierilor și întreprinderilor agricole pentru a suplimenta veniturile lor, gestiona furnizarea de produse agricole și influența costul și furnizarea de astfel de produse.

În Moldova, agricultura ca ramură strategică a economiei, necesită promovarea unei politici adecvate care să asigure dezvoltarea acestui sector de importanță majoră pentru

SUBSIDY AND PROGRESS IN AGRICULTURE

*Efim ZUBCO, senior lecturer,
State Agrarian University of Moldova*

Agriculture was and remains one of the basic branches of the national economy. The need to develop a modern agriculture, capable of ensuring food security of the country, requires special attention of the state to this branch. This attention is manifested by the elaboration and implementation of agricultural subsidy strategies.

In the context of European integration, Republic of Moldova pursues to connect its agricultural policies with the European ones. At present, the subsidy policies in the Republic of Moldova differ significantly from those of the European Union. This is caused by several factors among which the most important is the lack of necessary funds.

The land reform of 1991 was an important stage of country's agricultural development. Ownership of agricultural land engendered new legal forms of organization. New socio-economic phenomena put their imprint on the entire production process in agriculture. Along with socio-economic issues which had a positive impact, we faced several negative aspects, for example: excessive fragmentation of land. In this case, the content of agricultural land relations is directly influenced both by the elaboration of the appropriate legislative framework and by the agricultural subsidy policy promoted by state.

The regulatory process (influence) of land relations requires, first of all, their detailed knowledge: knowledge of the object, subject, social economic and environmental needs. Only in this way, it is possible to develop approaches, modes and influence methods, i.e., the methodology of regulation of land relations.

The goal of any land reform or regulation of land relations can't have a negative impact neither on the social, economic and environmental conditions nor on the living conditions of the population.

***Key words:** Agriculture, Land relations, Property, Rural area, State budget, Subvention.*

***JEL Classification:** H2, H61, Q1, Q15*

1 The need for agricultural subsidies

Subsidies represent a mechanism of state influence in managing the economy through the use of funds.

Subsidy – non-refundable and non-taxable money support taken from the Agricultural Producers Subsidy Fund to support the investments made by farmers who meet the eligibility criteria.

An agricultural subsidy is a governmental subsidy paid to farmers and agricultural enterprises to supplement their income, manage the supply of agricultural products and influence the cost and supply of such products.

In the Republic of Moldova, agriculture as a strategic branch of economy requires the promotion of appropriate policies in order to ensure the development of this important sector for the country's economy and its

economia țării și integrarea ei în UE. Un rol important în acest sens îl are subvenționarea agriculturii și creșterea competitivității produselor agricole moldovenești.

Orice țară, indiferent de nivelul de dezvoltare economică, utilizează un sistem de subvenționare adecvat necesităților social-economice atât pentru asigurarea securității alimentare a țării cât și pentru export.

Scopul cercetărilor în cadrul prezentului studiu se referă la analiza nivelului de subvenționare a agriculturii în Republica Moldova și rezultatele obținute în acest sens. Subvenționarea domeniului agricol are un impact pozitiv și asupra dezvoltării spațiului rural în întregime.

Subvenționarea este una din cele mai practice căi de influență asupra dezvoltării sectorului agroalimentar. Aceasta cale este practică de toate țările, indiferent de nivelul social-economic de dezvoltare. Subvenționarea agriculturii este o necesitate obiectivă, în condițiile dezvoltării social-economice a spațiului rural și a țării în ansamblu. Politica statului în această direcție trebuie să fie una clară și transparentă.

Noțiuni generale despre metode de reglementare a relațiilor funciare

Cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul subvenționării este format de: Legea bugetului de stat, regulamentul cu privire la aprobarea modului de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli. Aceste documente reflectă politica statului promovată în susținerea sectorului agroalimentar și a spațiului rural în întregime al țării. De asemenea în acest context este elaborată Strategia de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural din Moldova în anii 2014-2020.

Pentru o reglementare corectă din punct de vedere a utilizării raționale și eficiente a fondului funciar agricol sunt aplicate mai multe metode: legislative; administrative; economice (stimulatorii); organizatorice și de control.

Metodele legislative. Metodele legislative (sau normative) reprezintă toate legile și alte acte normative elaborate de stat, care reflectă politica promovată de el în corespundere cu situația social-economică a țării.

Aplicarea acestor metode de reglementare a relațiilor funciare în condiții concrete sunt inevitabile. Aceasta presupune elaborarea cadrului legislativ-normativ adecvat situației actuale a relațiilor funciare. Legea supremă în acest sens este Constituția Republicii Moldova. Totuși politica statului în domeniul relațiilor funciare este reflectată în Codul Funciar nr. 828-XII din 25.12.1991 cu toate modificările efectuate până în prezent. În prezent a fost elaborat un proiect al noului Cod Funciar care include un conținut nou a reglementării relațiilor funciare în condițiile actuale a economiei de piață. Reglementarea relațiilor funciare în baza actelor legislative este obligatorie și trebuie să reflecte situația actuală din domeniu.

Metodele administrative sau restrictive. Aplicarea acestor metode prevăd: identificarea categoriei de destinație și folosință a terenurilor; stabilirea dimensiunilor optime a terenurilor; limitări la utilizarea terenurilor și grevări a sectoarelor de teren.

Metodele organizatorice și de control. Metodele organizatorice și de control țin de structura instituțională și competențele acestora, precum și monitoringul de stat a utilizării resurselor funciare.

integration into the EU. An important role in this respect is given to agricultural subsidies in order to increase the competitiveness of Moldovan agricultural products.

Any country, regardless of its economic development level, uses a subsidy system appropriate to its social and economic needs, both ensuring country's food security and export.

The purpose of researches performed in this study is focused on the analysis of the agricultural subsidy level in the Republic of Moldova and on the obtained results. Subsidizing of the agricultural sector has a positive impact on the whole rural area development too.

Subsidies represent one of the most practical ways to influence the development of the agri-food sector. This pathway is practiced by all countries, regardless of their socio-economic development level. Agricultural subsidies represent an objective necessity in terms of socio-economic development of the rural areas and the country as a whole. State policy in this direction should be clear and transparent.

General notions about the methods in regulating land relations

The legislative framework of the Republic of Moldova concerning subsidies consists of: State Budget Law and the Regulation on the approval of the subsidy distribution to the agricultural producers. These documents reflect state policy promoted to support the agri-food sector and rural areas of the country. Also, in this context, it was elaborated the Agriculture and Rural Development Strategy in Moldova for 2014-2020.

In order to implement a correct regulation, in terms of rational and efficient use of agricultural land fund, there are applied several methods: legislative, administrative, economic (motivational), organizational and control methods.

Legislative methods. The legislative methods (or regulatory) represent all laws and other normative acts issued by state, reflecting its policy in accordance with the socio-economic situation of the country.

The implementation of these methods to regulate land relations under practical conditions is inevitable. This requires developing the appropriate legal framework of the current situation of land relations. In this respect, the Constitution is the supreme law. However, state policy in the field of land relations is reflected in the Land Code no. 828-XII of 25.12.1991 incorporating all amendments made in it till date. Recently, it was elaborated a new Land Code including a new content of land relation regulation in the current conditions of market economy. The regulation of land relations, based on legislative acts is mandatory and should reflect the current situation in the field.

Administrative or restrictive methods. The implementation of these methods provide: identification of the category of land use destination, setting the optimum size of land, restrictions on the land use and encumbrance of land sectors.

Organizational and control methods. Organizational and control methods are related to the institutional structure and its powers as well as state monitoring regarding the use of land resources.

Metodele economice sau stimulatorii. Metodele economice de reglementare a relațiilor funciare s-au dovedit a fi foarte efective în practică. Sunt cunoscute mai multe metode economice (stimulatorii): de subvenționare; creditare; fiscale etc.

Obiectul subvenționării

Obiectul prezentului studiu sunt terenurile agricole implicate în procesul de subvenționare în condițiile economiei de piață. Terenurile agricole includ un spectru larg și variat de categorii și subcategorii de folosință. În acest context subvenționării îi revine un rol important, servind ca un mecanism de reglementare din partea statului a utilizării eficiente a lor.

În Tabelul 1, conform datelor cadastrului aprobat la 1 ianuarie 2013, este prezentată informația cu privire la structura suprafețelor categoriilor de folosință agricolă a Republicii Moldova, care formează nemijlocit obiectul subvenționării. Suprafața totală a terenurilor cu destinație agricolă constituie 2024,2 mii ha, sau 60% din suprafața totală a fondului funciar. Ponderea cea mai mare o au terenurile arabile cu o suprafață de 1656195,51 ha (81,8%) din suprafața totală a terenurilor cu destinație agricolă de 2024170,85 ha. Majoritatea terenurilor cu destinație agricolă se află în proprietate privată cu ponderea de 85%.

Economic and motivating methods. The economic methods regulating the land relations proved themselves to be very effective in practice. There are known several economic methods (motivating): subvention, crediting, taxation etc.

The subject of subsidization

The subject of this study is represented by the agricultural land involved in the subsidizing process in terms of market economy. Agricultural land includes a wide and varied spectrum of categories and subcategories of land use. In this context, subsidization has an important role, serving as a regulatory mechanism of the state in using them efficiently.

Table 1, according to cadastral data approved on January 1, 2013, presents the information on the structure of agricultural land use categories in the Republic of Moldova, which form directly the subject of subsidization. Total area of agricultural land is 2024,2 thousand ha, or 60% of the total area of land fund. Arable land has the greatest share occupying about 1656195,51 ha (81,8%) of the total area of agricultural land - 2024170,85 ha. The great majority of agricultural land is in private ownership reaching the share of 85%.

Tabelul 1/Table 1

Structura terenurilor cu destinație agricolă din Republica Moldova pe anul 2013 /
Structure of the agricultural land in the Republic of Moldova in 2013

No	Indicatorul / Indicator	Suprafața / Area, ha	Pondere / Share, %
1	2	3	4
1	Total terenuri cu destinație agricolă / Total agricultural land	2024170,85	100
1.1	Inclusiv: teren arabil / Including: arable land	1656195,51	81,8
1.2	Livezi / Orchards	133491,53	6,6
1.3	Vii / Vineyards	107425,62	5,3
1.4	Pârloagă / Fallow ground	34682,97	1,7
1.5	Pășuni / Pasture	34015,89	1,7
1.6	Alte terenuri / Other land	58359,33	2,9

Sursa/Source: Elaborat de autor în baza cadastrului funciar /Created by author based on cadastre land.

Pentru subvenționarea producătorilor agricoli prezintă interes și structura întreprinderilor agricole, reprezentată grafic în Figura 1, din care constatăm că gospodăriile țărănești împreună cu loturile individuale alcătuiesc 771 mii de hectare de terenuri agricole (sau 46%).

In order to subsidize the agricultural producers it is necessary to study the structure of agricultural enterprises. From the Figure 1 we see that the agricultural farms together with individual lots make up 771.000 hectares of agricultural land (or 46%).

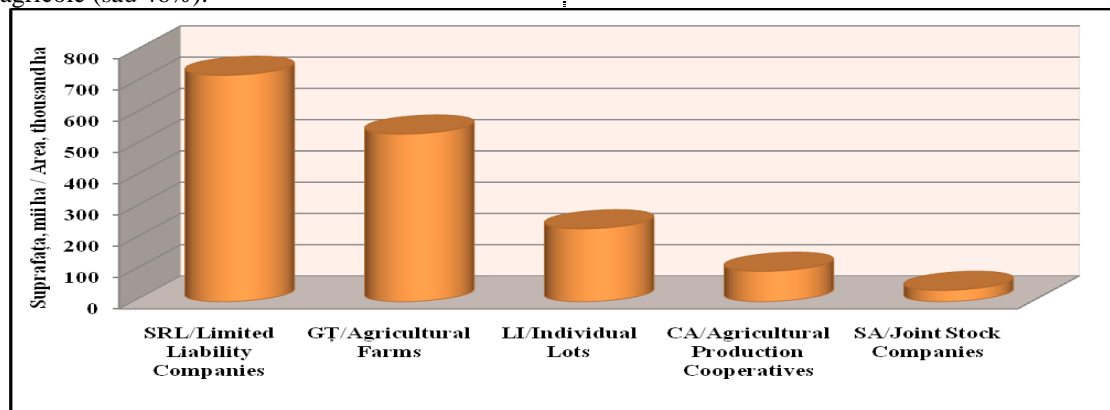

Fig. 1. Structura întreprinderilor agricole la etapa actual în Republica Moldova

Fig. 1. Structure of the agricultural enterprises at present in the Republic of Moldova

Sursa/ Source: Elaborată de autor în baza cadastrului funciar/Elaborated by the author based on cadastre land.

Tot aici putem constata că, în urma reformei funciare, majoritatea mijloacelor de producție: tehnică, construcții, amenajări, instalații etc. (cota valorică) concomitent cu terenurile au fost trecute în folosința întreprinderile agricole asociative (societățile cu răspundere limitată, cooperativele agricole de producție, și societățile pe acțiuni).

Întreprinderile asociative au beneficiat de cele mai multe subvenții din partea statului, pe când majoritatea gospodăriile țărănești (de fermier) au activat pe cont propriu. Chiar și în așa condiții, suprafața gospodăriilor țărănești nu s-a diminuat, observându-se o creștere relativ stabilă a lor începând cu anul 2007. Tot aici mai putem constata că aceste gospodării, în marea lor majoritate rezistă factorilor negativi sociali și naturali datorită interesului personal față de munca depusă. Aici interesul devine categoria economică.

2. Subvenționarea agriculturii în Republica Moldova

În Moldova procesul de subvenționare a agriculturii este relativ nou. Lipsește practica necesară, mecanismele și chiar cultura subvenționării.

Totodată subvenționarea agriculturii reprezintă un instrument de influență a statului asupra relațiilor funciare agrare. În ultimii ani prin procesul de subvenționare s-a influențat asupra formării întreprinderilor agricole viabile și prospere, producerea unei producții calitative și ecologice, noi locuri de muncă, atragerii investițiilor, dezvoltării piețelor moderne de realizare producției agricole, etc. În acest context un rol important îl are stabilirea corectă a mecanismului de subvenționare și monitorizarea punerii lui în aplicare, pentru a asigura obținerea rezultatelor pozitive în dezvoltarea agriculturii și a economiei în ansamblu. Statul, prin politica promovată în domeniul subvenționării, trebuie să se manifeste ca un partener de încredere pentru producătorii agricoli, luând în considerație solicitările lor.

2.1. Situația actuală

La momentul actual agricultura Moldovei se confruntă cu un șir de probleme care împreună au o influență negativă asupra economiei rurale în ansamblu: fărâmițarea terenurilor agricole în parcele mai mici, precum și existența unor numeroase gospodării nerentabile din punct de vedere economic. Suprafața terenurilor agricole abandonate crește în fiecare an. De asemenea se observă o tendință de diminuare pronunțată a populației rurale, majoritatea plecând la oraș sau peste hotarele țării în căutarea unui loc de lucru mai bine plătit. Producția agricolă autohtonă nu este competitivă cu cea importată din străinătate, realizându-se la prețuri mici, care abea acoperă cheltuielile de producere. Lipsește o piață modernă locală de realizare a produselor agricole autohtone. Acestea și multe alte cauze, care stopează dezvoltarea sectorului agricol, impun necesitatea subvenționării agriculturii.

2.2. Dinamica utilizării mijloacelor financiare pentru susținerea producătorilor agricoli

Subvenționarea agriculturii în Republica Moldova este prevăzută anual prin Legea bugetului de stat. Efectuând un studiu, asupra volumului de cheltuieli planificate în fiecare an pentru subvenționarea producătorilor agricoli, se observă o tendință de creștere continuă a lor, fiind reflectată grafic în Figura 2 [4]. Perioada de studiu include ultimii 11 ani. Pentru anul curent în bugetul de stat s-au planificat 460 milioane lei sub formă de subvenții agricole cu 60 milioane mai mult decât anul precedent. Conform prognozelor se așteaptă o majorare a

Also, we found out that, after the land reform, most of the production means: technical, construction, facilities, installations, etc. (value share) concomitantly with the land were transferred to the associative agricultural enterprises (limited liability companies, agricultural production cooperatives and joint stock companies).

The associative enterprises benefited most from state subsidies, while the vast majority of agricultural enterprises (farms) have worked on their own. Even in such circumstances, the area of agricultural enterprises has not diminished, recording a relatively stable growth since 2007. We can also mention that these agricultural enterprises, most of them, resisted to the negative social and natural factors due to the personal interest in their activity. Therefore, this interest becomes an economic category.

2. Agricultural subsidizing in the Republic of Moldova

In the Republic of Moldova, the subsidization of agriculture is relatively new. Therefore, there is a lack of necessary experience, adequate mechanisms and even a subsidizing culture.

Simultaneously, agricultural subsidies represent a tool of state influence on the agricultural land relations. In recent years, through the subvention process, the state influenced the formation of viable and prosperous agricultural enterprises, development of qualitative and ecological products, new workplaces, investment attraction, development of modern markets for agricultural production sale, etc. In this context, an important role is given to the correct establishment of the subsidy mechanism and monitoring of its implementation, in order to ensure the achievement of positive results in the development of agriculture and economy as a whole. The State, through the subsidization policy, should act as a reliable partner for agricultural producers, taking into consideration their requests.

2.1. Current situation

Currently, Moldovan agriculture faces a number of problems which together have a negative impact on the rural economy as a whole: the fragmentation of agricultural land into smaller parcels as well as the presence of numerous economically unprofitable agricultural farms. Abandoned farmland areas increase every year. Also, there is a pronounced trend of the rural population decrease, most of them leaving to the city or abroad in search of higher-paying jobs. Local agricultural production is not competitive with the one imported from abroad, therefore it is sold at low prices that barely cover production costs. There isn't a modern local market for the sale of domestic agricultural products. These and many other reasons halt the development of agricultural sector requiring the subsidization of agriculture.

2.2. Dynamics of using the financial resources to support the agricultural producers

Subsidization of agriculture in the Republic of Moldova is determined annually by the State Budget Law. Performing a study on the volume of planned annual expenditure for agricultural producers subsidies, it was noticed an increasing trend of their growth which is reflected graphically in Figure 2 [4]. The study period included the last 11 years. For the current year, state budget planned 460 million MDL in the form of agricultural subsidies; this is by 60 million MDL

volumului fondului de subvenționare de până la aproximativ 600 milioane lei pentru anul 2014. Desigur că aceasta creștere este mică, dar păstrarea tendinței de creștere continuă a mijloacelor financiare alocate acestui domeniu este de o importanță majoră pentru sectorul agricol și a spațiului rural în întregime.

Stabilizarea și dezvoltarea agriculturii Moldovei implică majorarea volumului de finanțare de la buget a sectorului agrar, modernizarea formelor și metodelor de susținere din partea statului, formarea noilor direcții și mecanisme de implementare a politicii agrare. De asemenea sistemul asistenței de stat trebuie să fie flexibil, să corespundă atât necesităților curente, cât și pe termen lung ale agricultorilor.

Potrivit informației furnizate, în anul 2012 a fost înregistrat un număr record de cereri de subvenționare, aproximativ 5 mii sau de trei ori mai multe de cât în 2011. Cele mai multe solicitări au fost înregistrate pentru procurarea utilajului și tehnicii agricole. Chiar dacă au fost introduse anumite restricții, prevederi de limitare sau plafonare, peste 42% din fonduri au fost consumate anume pentru satisfacerea cererilor pentru această măsură.

more than in the last year. According to forecasts, it is expected an increase in the volume of subsidy fund up to approximately 600 million MDL in 2014. Certainly, this increase is small, but the maintenance of the continuously increasing trend of funds allocated to this area is of great importance for the agricultural sector and rural areas as a whole.

Stabilization and development of Moldova's agriculture involves: increasing the state budget fund to finance the agricultural sector, modernizing the forms and methods of state support, developing new directions and mechanisms to implement the agricultural policy. Also, the state support system should be flexible and meet both current and long-term farmers' needs.

According to the provided information, in 2012, it was registered a record number of subsidy applications, about 5000 or three times more applications than in 2011. Most requests were made for the purchase of agricultural equipment and machinery. Even if restrictions (limiting provisions) were introduced, over 42% of the funds have been used namely to satisfy the requirements for this position.

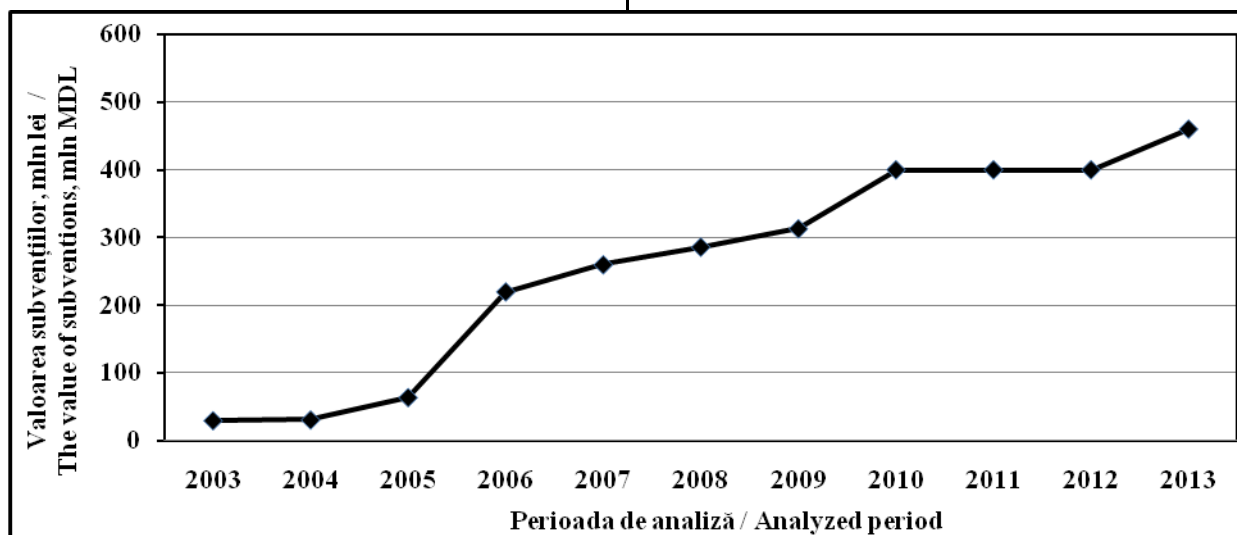

Fig. 2. Bugetul de Stat al Moldovei pentru subvenționarea producătorilor agricoli

Fig. 2. State Budget of the Republic of Moldova for the subvention of agricultural producers

Sursa/ Source: Elaborată de autor în baza Bugetului de Stat/Elaborated by the author based on State Budget.

Principiile subvenționării agriculturii

În scopul implementării politicii de subvenționare a statului în agricultură ar trebui să fie luate în considerație următoarele principii generale:

Interesul public. Subvențiile alocate domeniului agricol trebuie mai întâi să contribuie în mod eficient la dezvoltarea economică a localității, protecția mediului înconjurător, atragerea tinerilor specialiști în dezvoltarea sectorului agroalimentar, utilizarea eficientă a terenurilor și ridicarea nivelului de fertilitate a solului etc.

Transparența. Acest principiu stă la baza întregului proces de gestionare a mijloacelor financiare alocate din fondul de subvenționare. Accesul la informația privind listele producătorilor agricoli solicitanți de subvenții și modalitatea de întocmire a lor, precum și informații referitoare la verificările efectuate și rezultatele acestora pe marginea cererilor de acordare a subvențiilor etc. Realizarea acestui

Principles of agricultural subsidy

In order to implement state policy concerning agricultural subsidies it should be taken into account the following general principles:

Public interest. Agricultural subsidies should first contribute effectively to the economic development of the locality, environmental protection, attracting young specialists in the agri-food sector development, efficient use of land and the improvement of soil fertility etc.

Transparency. This principle represents the cornerstone of the whole management process of financial resources which are allocated from the subsidy fund. It supposes the access to the information regarding the list of agricultural producers applying for subsidies and the method of its drafting, as well as the information on the accomplished checkups and their results on the applications for grants etc. The implementation of this principle is reflected by the level

principiu este reflectat prin nivelul de informatizare a populației cu distribuirea mijloacelor financiare alocate producătorilor agricoli.

Eficiența. Luând în considerație volumul insuficient al subvențiilor în agricultura Moldovei acest principiu este unul de bază. El presupune utilizarea cât mai eficientă a mijloacelor bugetare pentru obținerea unor rezultate mari. Aici este necesar de subvenționat acele măsuri care necesită o susținere mai mare din partea statului și care au un impact pozitiv asupra dezvoltării social-economice a localității în ansamblu.

2.3. Direcțiile prioritare ale subvenționării

Un rol important pentru agricultură îl are și modul de alocare al subvențiilor. În conformitate cu regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul curent s-a aprobat următoarele măsuri de sprijin [3]:

- 1) stimularea creditării producătorilor agricoli de către instituțiile financiare;
- 2) stimularea asigurării riscurilor de producție în agricultură;
- 3) stimularea investițiilor pentru defrișarea plantațiilor multianuale supuse casării, pentru înființarea plantațiilor multianuale și promovarea producției vitivinicole;
- 4) stimularea investițiilor pentru producerea legumelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii, tuneluri);
- 5) stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol, echipamentului ce formează sisteme de irigare, sisteme antiîngheț și instalații antigrindină;
- 6) stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice;
- 7) stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora;
- 8) stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare;
- 9) stimularea consolidării terenurilor agricole;
- 10) stimularea irigațiilor terenurilor agricole.

În acest context mărimea subvențiilor pentru fiecare măsură planificată nu va fi uniformă. Moldova dispune de resurse limitate pentru subvenționarea sectorului agricol. În acest sens, utilizarea eficientă a resurselor bugetare limitate este esențială. De aceea, este foarte importantă selectarea minuțioasă a direcțiilor prioritare și a mecanismelor de alocare a subvențiilor, pentru asigurarea creșterii nivelului de dezvoltare economică în domeniul rural și așării în ansamblu. În acest context se propune două căi de utilizare mai eficiente a mijloacelor fondului de subvenționare:

- subvenționarea cu impact apropiat;
- subvenționarea cu impact de perspectivă.

Luând în considerație condițiile climaterice instabile pentru dezvoltarea agriculturii autohtone, tot mai mult se simte necesitatea implementării, la nivel de stat, a sistemelor de irigare. În ultimii ani, în urma cererilor depuse de producătorii agricoli, tot mai multe subvenții sunt alocate pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol. Printre direcțiile prioritare a agriculturii trebuie să rămână și înființarea plantațiilor multianuale. Odată cu dezvoltarea sectorului agricol trebuie create condiții și pentru restabilirea și funcționarea industriei prelucrătoare a producției agroalimentare.

Subvenționarea este în genere o măsură de protecție a

of informing the population about the distribution of financial resources to the agricultural producers.

Efficiency. Taking into consideration the insufficient volume of agricultural subsidies in Moldova, this principle is a basic one. It requires the most efficient use of budgetary resources in order to achieve great results. It is of tremendous importance to subsidize those measures which require greater support from the state and have a positive impact on the socio-economic development of the locality as a whole.

2.3. Priority directions of subsidization

An important role for agriculture development is played by the method of subsidies allocation. In accordance with the regulation on the distribution of agricultural subsidies to agricultural producers for the current year there were approved the following support measures [3]:

- 1) stimulating agricultural producers' crediting by the financial institutions;
- 2) stimulating the agricultural production risk insurance;
- 3) stimulating investment for clearing the perennial plantations which are subject to cassation, establishment of new perennial plantations and promotion of the wine growing production;
- 4) stimulating investment for vegetable production in protected environment (winter greenhouses, solararia, tunnels);
- 5) stimulating investment for purchasing agricultural machinery and equipment, irrigation equipment, antifreeze systems and anti-hail protection equipment;
- 6) stimulating investment for equipment and technological renovation of the animal husbandry farms;
- 7) stimulating the purchase of breeding animals and maintaining their genetic background;
- 8) stimulating investment for the post harvest and processing infrastructure development;
- 9) stimulating agricultural land consolidation;
- 10) stimulating the irrigation of agricultural land.

In this context, the volume of subsidies planned for each measure will not be uniform. Moldova has limited resources to subsidize the agricultural sector. In this regard, the efficient use of limited budgetary resources is essential. Therefore, it is very important to select thoroughly the priority directions and mechanisms of subsidies allocation in order to increase the level of economic development in rural areas and in the whole country. In this context, we propose two ways to make better use of the subsidies fund:

- subvention with short-term effect;
- subvention with long-term effect.

Taking into consideration the unstable weather conditions for the development of domestic agriculture, there is an increasing need to implement irrigation systems at the state level. In recent years, as a result of agricultural producers' requests, more subsidies are allocated for purchasing agricultural machinery and equipment. Among the priority directions of agriculture should be included the establishment of perennial plantations. Along with the development of the agricultural sector there should be also created conditions for the restoration and operation of the agricultural products processing industry.

Subvention is generally a protection measure for the

agricultorilor autohtoni față de concurența internațională. Spre deosebire de cele sărace, cele industrial dezvoltate practică subvenționarea masivă a agriculturii cu scopul de a susține producătorii autohtoni în competiție cu producția mai ieftină, importată din țările slab dezvoltate [1]. Prin subvenții se obțin produse agricole competitive, întreprinderi agricole prospere și o dezvoltare durabilă a spațiului rural. Subvenționarea agriculturii este un ajutor absolut necesar dezvoltării agriculturii și totodată un mijloc de atragere a investițiilor în acest domeniu.

3. Subvenționarea agriculturii în UE

A fost creată, începând cu anul 1957, Politica Agricolă Comună (PAC) axată pe dezvoltarea agriculturii într-un mediu rural sănătos. Deși PAC a trecut printr-un șir de reforme de-a lungul timpului, putem menționa că obiectivele de bază a ei au rămas aceleași. De asemenea putem menționa specificul finanțării PAC, care are loc într-un cadru financiar multianual pe o perioadă de 7 ani.

Majoritatea covârșitoare de opinii confirmă că viitoarea PAC ar trebui să rămână o politică comună puternică, pentru a promova securitatea alimentară și pentru a oferi cetățenilor europeni o diversitate de produse alimentare de calitate, ecologice.

3.1. Bugetul UE pentru agricultură și dezvoltare rurală. Situația actuală în UE

Țările membre ale UE cheltuiesc miliarde de euro pentru subvenționarea sectorului agricol, ceea ce duce la mărirea volumului de producție agricolă pe piețele globale. Nivelul ridicat al subvenționării agriculturii practicat de țările bogate au un impact negativ asupra producătorilor agricoli din țările în curs de dezvoltare.

În prezent, bugetul UE pentru agricultură și dezvoltare rurală se ridică la 40% sau 60,3 miliarde de euro din bugetul total [7]. Analizând datele sistematizate pe o perioadă de 12 ani, care sunt reflectate în Figura 3, se observă o creștere a volumului subvențiilor alocate acestui domeniu. În comparație cu anul 2002 pentru anul curent se observă o creștere cu 13,8 miliarde de euro sau cu 30% mai mult. Prin creșterea continuă a volumului de subvenții pentru agricultură și dezvoltare rurală se reflectă interesul manifestat de UE în dezvoltarea economică a țărilor membre și asigurarea securității alimentare a lor.

local farmers from international competition. Unlike the developing countries, the industrially developed ones practice massive subsidization of agriculture in order to support domestic producers in competing with cheaper production, imported from underdeveloped countries [1]. Due to the subsidies we have competitive agricultural products, prosperous agricultural enterprises and sustainable development of the rural areas. Subsidizing agriculture is an imperative aid for agriculture development and also a means of attracting investment in this area.

3. Agricultural subsidy in the EU

Since 1957, it was developed the Common Agricultural Policy (CAP) focused on agricultural development in a healthy rural environment. Although CAP has undergone a series of reforms in the course of time, we can mention that its basic objectives are still the same. Also, we should point out the specific financing features of the CAP, which takes place in a multiannual financial framework for a period of 7 years.

The overwhelming majority of opinions confirms that the future CAP should keep a strong common policy in order to promote food security and to provide European citizens with a variety of quality and organic food products.

3.1. EU Budget for agriculture and rural development. Current situation in the EU

EU countries spend billions of euros to subsidize the agricultural sector, fact which leads to higher volume of agricultural production on the global markets. The high level of agriculture subsidization practiced by the rich countries has a negative impact on the agricultural producers from developing countries.

At present, the EU budget for agriculture and rural development amounts to 40% or 60.3 billion euros of the total budget [7]. Analyzing the data collected over a period of 12 years, which are reflected in Figure 3, we see an increase in subsidies allocated to this area. Compared to the year 2002, in this year there is an increase by 13.8 billion euros or by 30% more. Continuous increase in the volume of subsidies for agriculture and rural development reflects the interest of the EU in the economic development of member countries and their food security.

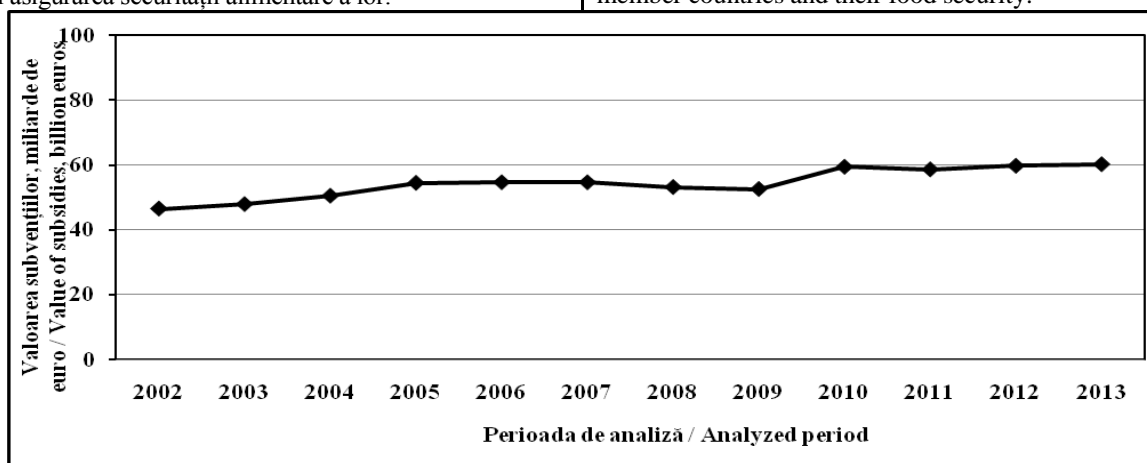

Fig. 3. Bugetul UE pentru agricultură și dezvoltare rurală/

Fig. 3. UE budget for agriculture and rural development

Sursa/ Source: Elaborată de autor în baza [7]/Elaborated by the author based on [7].

În perioada anilor 2008-2009, volumul subvențiilor pentru agricultură și dezvoltare rurală în UE s-a micșorat cu aproximativ două miliarde de euro față de anul 2007. Această micșorare se datorează influenței crizei economice mondiale, care s-a reflectat în dezvoltarea a mai multe domenii social-economice. Volumul subvențiilor planificate în bugetul UE practic acoperă în totalmente cheltuielile de producere, obținându-se venitul curat în urma realizării producției.

3.2. Analiza comparativă a subvenționării în Moldova și UE

Volumul și creșterea subvențiilor în Republica Moldova nu poate fi comparat cu cel al UE, care acoperă practic toate cheltuielile de producere, stimulând astfel activitatea agricolă și asigurând securitatea alimentară a țărilor-membre UE. În acest context acordarea fondurilor de subvenționare necesită utilizarea lor rațională și monitorizarea eficienței utilizării acestor bani.

Dacă e să facem unele calcule, putem constata că, reieșind din volumul subvențiilor planificate în bugetul de stat a Moldovei, pentru 1 ha de teren agricol revine în mediu a câte 15 euro (250 lei), pe când în țările UE se primește de 23 ori mai mult: adică s-ar primi cam câte 350 euro (5900 lei) pentru 1 ha. Desigur că această diferență a valorii medii de subvenționare în agricultura Moldovei și cea din UE, reflectată în Figura 4, este mare și nu poate fi comparabilă, luând în considerație și nivelul de dezvoltare social-economică diferit. De aceea și concurența pe piață dintre producătorii noștri și cei din țările UE este una neloyală.

In the period 2008-2009, the volume of subsidies for agriculture and rural development in the EU fell by about two billion euros compared to 2007. This decrease is due to the influence of the global economic crisis, which was reflected in the development of several socio-economic areas. The volume of subsidies planned in the EU budget covers almost completely the production costs, the farmers obtaining a pure income from production sale.

3.2. Comparative analysis of agricultural subsidies in Moldova and in the EU

The volume and growth of subsidies in the Republic of Moldova can't be compared with that of the EU, which covers almost all production costs, thus stimulating agricultural activity development and ensuring food security of the EU member countries. In this context providing subvention funds requires the monitoring of their efficient use.

If we do some calculations, we will find out that given the volume of subsidies planned in Moldova's budget, there is a sum of 15 euros (250 MDL) per 1 ha of agricultural land, while in the EU countries the same subsidy is 23 times higher: that is about 350 euros (5,900 MDL) per 1 ha. Certainly, this difference in the average value of the agricultural subsidies in the Republic of Moldova and in the EU, presented in Figure 4, is quite large and can't be compared, taking into account their different levels of socio-economic development. Therefore, market competition between our local producers and those from the EU countries is one unfair.

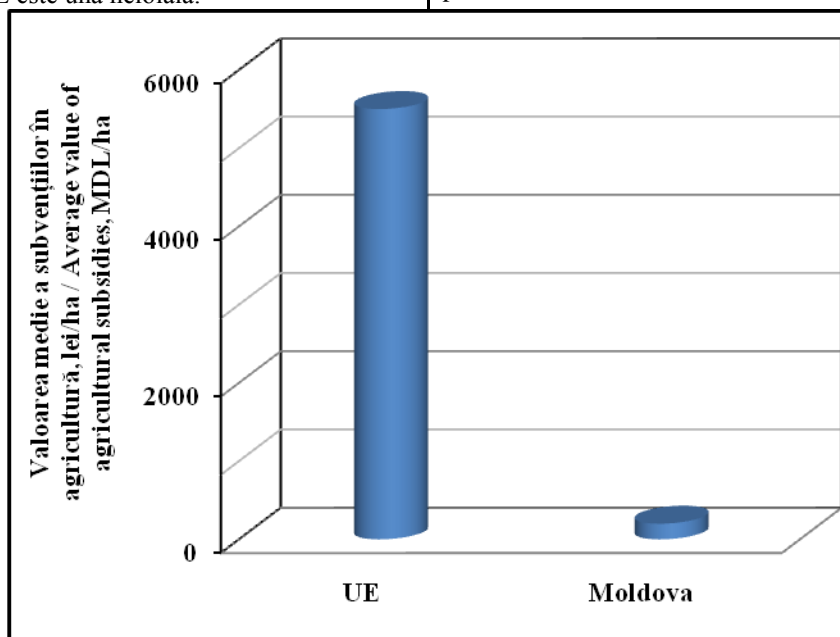

Fig. 4. Valoarea medie a subvențiilor la 1 ha teren agricol în Moldova și UE/

Fig. 4. Average value of subsidies per 1 ha of agricultural land in Moldova and in the EU

Sursa/ Source: Elaborată de autor / Elaborated by the author.

Ca și Uniunea Europeană, și celelalte țări din grupul celor mai industrializate – fie că este vorba de SUA, Japonia sau țările vest europene nemembre – practică un nivel ridicat de subvenționare a agriculturii lor. Stabilirea acestui nivel ridicat de susținere a agriculturii a fost de neevitat în momentul când guvernele țărilor respective au decis să asigure securitatea alimentară a popoarelor lor și dezvoltarea echilibrată a zonelor urbane și rurale. Spre deosebire de UE, Republica Moldova

As the European Union, other highly industrialized countries – such as USA, Japan and other Western European non-member countries – practice a high level of agriculture subsidization. Setting this high level of support to agriculture was unavoidable when the respective governments decided to provide food security for their people and balanced development of their urban and rural areas. Unlike the EU, the Republic of Moldova, through

prin strategiile implementate, continuă să privească sectorul agricol ca unul separat de dezvoltarea rurală.

4. Concluzii

Subvenționarea agriculturii rămâne a fi una din metodele practice și necesare de influență asupra relațiilor funciare din acest domeniu.

Pentru asigurarea stabilității și dezvoltării agriculturii este necesar mărirea volumului de finanțare din partea statului a acestui sector.

Pentru utilizarea mai eficientă a volumului fondului de subvenționare pentru producătorii agricoli, pot fi identificate următoarele căi:

- subvenționarea cu impact apropiat;
- subvenționarea cu impact de perspectivă.

Pondere cea mai mare a subvențiilor trebuie orientată spre susținerea întreprinderilor agricole viabile și competitive în condițiile actuale a economiei de piață.

the implemented strategies, continues to consider the agricultural sector as one separated from rural development.

4. Conclusions

Agricultural subsidies remain one of the practical and necessary methods to influence land relations in this area.

In order to ensure the stability and development of agriculture it is necessary to increase the volume of this sector funding from state sources.

With the purpose of achieving a more efficient use of the subsidy fund by the agricultural producers there were identified the following ways:

- subvention with short-term effect;
- subvention with long-term effect.

The largest share of subsidies should be oriented towards supporting the viable and competitive agricultural enterprises in the current market economy environment.

Referințe bibliografice / References

1. BAJURA, T. *Economia agrară și dezvoltarea spațiului rural*: monografie. Chișinău, 2007, 155 p. ISBN 978-9975-70-164-8.
2. BOTNARENCO, I., ZUBCO, E. Metodologia reglementării relațiilor funciare agrare în Republica Moldova. In: Știința agricolă. 2012, nr. 2, pp. 44-48.
3. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea modului de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2013: nr. 152 din 26.02.2013. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2013, nr. 41, art. 184.
4. Legea bugetului de stat pe anii 2003-2013 [accesat 28 mai 2014]. Disponibil: lex.justice.md
5. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Cadastrului funciar conform situației de la 1 ianuarie 2013: nr. 655 din 29.08.2013. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2013, nr. 191-197, art. 757.
6. ZUBCO, E. Rolul stimulatoriu al subvenționării în agricultura Moldovei. In: Lucrări științifice a Universității Agrare de Stat din Moldova. 2013, vol. 33, pp. 175-179. ISBN 978-9975-64-125-8.
7. Financial programming and budget [accesat 28 mai 2014]. Disponibil: <http://ec.europa.eu/budget>

Recomandat spre publicare: 24.05.2014